

Ata Bey – (Refik Halid Karay'ın 'Bugünün Saraylısı' Romanı) – Yumuşak Huylu

Karakter Ellili yaşlarında, karısı, kızı, damadı ve oğlu ile mmütevazi bir hayat yaşayan ambar memurudur. Yaşamının akışını evlerine emrivaki şekilde konuk gelen Aysen değiştirir. İlk etapta çıkarıcı bir karakter olduğu için kızın gelişini kabullenir. Fakat, Ata Bey, kızı ilk gördüğü günden beri aşık olur ve çapkınlığından her dediğini yapar. Aslen geri kafalı bir yapıdadır, ancak, Aysen'e karşı koyabilecek gücü de kendinde bulamaz. Sürekli kaygıları ile boğuşan bir ruh hali mevcuttur.

Aktiviteler Ata Bey, Aysen evlerine konuk gelene kadar, Gedikpaşadaki evinden nadir çıkan, sosyal hayatı olmayan bir adamdır. Aysen'in gelişi, evin düzenini değişime uğrattığı gibi, Ata Bey'in de cemiyet hayatının bir parçası olmasını sağlar. Ata Bey, artık, pahalı gazinolara gitmekten, klüplerde şarkı dinleyip, içki içmekten hoşlanan bir adamdır. Ancak, en sevdiği aktivite her nerede olurlarsa olsunlar Aysen'in yanında bulunmaktır.

ÖRNEK ANILAR

Yumuşak Huylu Ata Bey, ılımlı tabiatı, yumuşak huyu ile bilinen bir adamdı. Ancak, kritik zamanlarda usulca söylediği laflar bile ailesi üzerinde derin tesir yaratır, saygı görürdü. “Yumuşak tabiatlıydı ama ailesi üzerinde nüfuzluydu.”

Kaygılı Emrivaki olarak evine gelen misafirin güzelliği, Ata Bey'i kaygılandırıyor. Aysen'i ilk gördüğünde de kaygılarında ne kadar haklı olduğunu anladı. Aslen çapkın damadı Atif için korkar görünse de, kendisi için de kaygılanıyordu. “'Olamaz' diyordu. 'Nafile peşime takıp götürmeyeyim... Temelimizden sarsılır, yıkılırız...Bari çirkin, eciş bücüş bir şey olsa. Sülün gibi, ceylan gibi aksine!’”

Çıkarıcı Akraba kızını zoraki misafirliği ilk etapta Ata Bey'in hoşuna gitmese de, Aysen'in babasının şehirdeki ünlü tüccarlarla ahbablığı, yakın zamanda Beyoğlu'nda bir apartman alacak olması, Ata Bey'in iştahını kabarttı. “Ata Efendi de düşüncede...İki noktaya ehemmiyet veriyor. Yaşar'dan kendisine bir fayda gelebilir; öbürü Aysen'e iyi muamele etmekle makul bir harekette bulunmuştur. Bir şeye daha memnun; şu güzel kız, layık olduğu hayatı sürecek. Hem zengin bir akrabadan doğrudan doğruya hayır beklenmese isminden bile istifade mümkündür. Hülasa vaziyet lehinedir, hepsinin lehine.” Aysen'in talipleri çıktığında, Ata Bey, kızın hem yakınında olması, hem de maddi olarak menfaat sağlamak için Sedefinciler'in oğlu ile evlenmesini arzu ediyordu. “Muhakkak en iyi tavsiye şekli Aysen'in bu delikanlı ile evlenmesi. Kendisinden ancak o takdirde büsbütün ayrılmamış olurum; sık sık görürüm. Sedefin ticarethanesinde mevkim sağlamlanır. Hemen hemen bir kayınpeder vaziyeti... Üftade ile Çetin, kızdan hediye mediye yine bir şeyler çıkarırlar.”

Geri Kafalı Ata Bey, cemiyet hayatına ilk katıldığı zamanlarda özellikle plaja gittiğinde, kadın erkek çıplak olunmasından rahatsız oluyor, geri kafalı karakteriyle bu durumu kaldıramıyordu. “Mayolu erkeklerle bir masada ve karısı yanında oturup bira içeceği hatırlıktan geçmezdi. Haydi, Üftade kırkını aşmış, fazla gösteren bir kadın. Şimdi ötekiler sökün ederse?”

Çapkın Ata Bey Üftade Hanım ile uzun yıllardan beri evliydi fakat Aysen'e de aşık olmuştu. Zaman zaman de Aysen'in hizmetçisi Günname'yi göz hapsine alır, çapkın ruhuyula arzu ederdi. “Battaniyeyi örterken üzerine eğilen Günname'yi bu kadar vakadan sonra yine de yanına çekmek arzusu duyduğuna şaşıtı. Heyecanlar erkekleri büsbütün azdırıyordu; lakin kadınlarda böyle ocaaktı ki, hizmetçi kızın adeta o hareketi beklediğini sezmişti.”

Kurnaz Yaşar Bey, ata Bey'e kızının ihtiyaçlarını karşılaması için hatırı sayılır miktarda para yollamıştı, ancak, Ata Bey parayı sanki kendi cebinden harcıyormuş gibi davranıyor, kurnazlık ediyordu. Aysen, evde kendisine yeni bir karyola alındığını görünce sevinmiş, parasını ödemek istemişti, Ata yine çıkarına uygun davrandı. “' Sen karışma bu işe! Baban dönünce hesaplaşırız' Halbuki parayı Yaşar'ın yolladığı üçyüz liradan sarf etmişti; kızı o ciheti hiç söylemedi; belki bilmiyordu; durup dururken anlatmak lüzumsuzdur; böyle şeyleri müphem geçersin olur biter; eğer haberi yoksa minnettarlık duyar, daha uysal davranır.”